

ƏDƏBİYYAT

Aynur Səfərli
Bakı Dövlət Universiteti

TÜRKMƏN DASTANLARINDA TƏSNİFAT, TİP VƏ MOTİV PROBLEMİ

Açar sözlər: *türkmən dastançılığı, təsnifat, motiv, tip*

Keywords: *turkmen prose, classification, motive, type*

Ключевые слова: *туркменская проза, классификация, мотив, тип*

Qədim türk dastanları türkün əski tarixinin bir çox önəmli fakt və hadisələrini əks etdirməklə yanaşı, eyni zamanda epik ənənədə türk düşüncəsini gözəllikləri və özünəməxsusluqlarını yaşatmaq baxımından da diqqəti cəlb edəndir [2, s.458-459].

Qədim türkün epik təfəkküründə daha qüdrətli bir yaradıcılıq ənənəsi – xalq nəsrı formalaşmışdı. Onun erkən nümunələri kimi milli yaddaşda qədim türk dastanı tipi – “Alp-Ər-Tunqa”, “Şu”, “Oğuz Xaqan”, “Ərgənəkən” və b. qalmışdı [3, s.483-507]. Yazılı qaynaqlarda isə “Onigin”, “Tonikik”, “Gül Tigin” və “Bilgə xaqan” bizlərə gəlib çatmışdı [1, s.10-11].

Tarixi yaradıcılıq ənənələrinin çarpazlaşması, alplıq və cəngavərlik həyatı, qəbilə və tayfa münasibətlərinin kəskinləşməsi dövrünün bədii düşüncəsi isə türkün epik yaddaşında yeni bir hadisəni-eposçuluğu formalaşdırmışdı [19, s.147].

Türk xalqlarının eposçuluq ənənələri məhdud çərçivədə qalmamışdı. Bir tərəfdən qüdrətli oğuz eposçuluğunu yaradan türklər, eyni zamanda Altay və Mərkəzi Asiyada bu yaradıcılıq ənənəsini davam və inkişaf etdirərək “Manas”, “Alpamış”, “Maday Qara” və onların silsilə variantlarını yaratmışdılar [18, s.176]. Bu eposların bir çoxunda türk xalqları üçün ənənəvi sujetlərdən olan övladsızlıq, qeyri-adi doğuluş, qeyri-adi nikah və toy, ərin öz toyuna gəlib çıxması, dağ və dağlarda qəhrəmanlıq, doğulan uşağın itirilməsi və sonradan tapılması, övlad əldə etmənin müxtəlif formaları, qız arxasınca getmə, döyüş meydanında doğmaların üz-üzə gəlməsi və bir-birini tanıması kimi daha bir sıra oxşar motivlər yeni yaradıcılıq mərhələsi keçmişdi. Bununla belə, Oğuz eposu ilə Qıpçaq eposunu bir-birindən ayıran və fərqləndirən cəhətlər də az deyildir. Ən böyük fərq yaradıcılıq ənənələrində idi. Qıpçaq eposu – Mərkəzi Asiya, Altay və Türkünstan eposları da daxil olmaqla epik-romantik yaradıcılıq ənənəsinə əsaslanır. Burada Kunqrət, Altay və Qırğız, Türkmən, eləcə də bütün digər tayfaların həyatı ilə bağlı tarixi həqiqətlər epik-romantik yaradıcılıq ənənəsi arxasında epikləşir. Oğuz eposu isə tarixi-

epik yaradıcılıq ənənəsinə uyğun olaraq yaranıb inkişaf edirdi. Əgər Mərkəzi Asiya eposu qəhrəmanlıq sərgüzəştləri, İrəm bağı, sehrlı qüvvələr, yeraltı dünya səl-tənəti və s. bağlı epizodları əhatə edirsə, Oğuz eposu real qəhrəmanlıq hadisələri və epizodlarına əsaslanırdı.

Baxşı yaradıcılığının yekunu kimi Mərkəzi Asiya eposu yaddaşda hələ yekunlaşıb başa çatmamışdır.

“Manas” baxşı repertuarında yaradıcılıq mərhələsini davam etdirməkdədir. Bu regionun eposçuluq ənənəsindəki epik-romantik yaradıcılıq üslubu sonrakı dövr dastan yaradıcılığı üçün eyni, oxşar və analoji koordinatlarda davam etməkdədir.

Oğuz eposunda isə mənzərə bir qədər fərqlidir. Ozan improvizatorçuluq institutunun süqutu ilə onun bir çox funksiyaları aşiq ifaçılığı institutuna transilə edilmiş və “Dədə Qorqud” silsiləsi bu yaradıcılığın zirvəsi kimi yaddaşa yazılmış, orta əsrlərin başlanğıcında isə yazıya alınıb kitaba çevrilmişdir. Bütövlükdə “Dədə Qorqud” hafizədən silinmiş, onun ayrı-ayrı süjet, motiv və obrazları türk eposuna səpələnmişdir. “Dədə Qorqud”un sonrakı dünya səyahəti yalnız onun yazılı taleyi ilə bağlı olmuşdur.

“Dastan” sözü çoxmənalı söz kimi bacarıq, məharət, hiylə nümayiş etdirən, həm də qəhrəmanlıq, sevgi macərəsini əks etdirən əhvalat deməkdir. Bir istilah kimi bu söz musiqi havası, melodiya və b. mənalarda işlənməkdədir. Bu sözün ikinci dərəcəli mənaları da az deyil ki bunlar da sabit mənalar olmamışdır. Müxtəlif əsərlərdə bu mənaların bəzisi tez-tez və geniş şəkildə işlənmiş, bəziləri isə unudulmuşdur. Lakin belə mənalar nə qədər çox olsa da, dastandan bütün əsərlərdə daha çox ədəbi istilah kimi istifadə edilmiş, indi də edilməkdədir. Geniş mənada isə bədii əsər mənasını daşıyan bu sözü əhvalat, hekayət, macərə, tərifnamə, tərcümeyi-hal, eyni zamanda rəvayət, hətta xalq romanı, xalq kitabı mənalarını daşımışdır [4, s.57].

“Dastan” eyni zamanda “boy”, “qol”, “qissə”, “nağıl” da adlandırılmış, zaman keçdikcə onun janr xüsusiyyəti başqa ədəbi nümunələrlə müqayisədə araşdırılıb öyrənildikcə o, spesifik xüsusiyyətlərə malik bədii nümunə kimi xalq ədəbiyyatında elə dastan adı ilə sabitləşmişdir. “Həmişə olmuş əhvalat, baş vermiş hadisə, tarixi həqiqət kimi” qəbul edilmişdir [4, s.61].

Şərqlə Qərbi birləşdirən yollar üzərində olduğundan tarixi, coğrafi və mədəniyyət baxımından Türk dünyasının mərkəzi və vacib bölgələrindən olan Türkmənistanın əsas əhalisi “müsəlmanlığı qəbul etmiş oğuzlar” mənasına gələn türkmənlərdən ibarətdir. Türkmənistan türkmənləri oğuz qrupunun Təkə, Yamud, Göklən, Çovdur, Sarıq, Salur və Ərsarı boylarından ibarətdir [4].

Türkmən mədəniyyəti, adət-ənənəsi kimi ədəbiyyatı da müəyyən tarixə malikdir. Bu araşdırmamızda türkmən dastanlarının təsnifatı, tip və motiv problemlərini incələməyə çalışmışıq. Türkmən dastanları “tirmə” adlandırdıkları şeirlə başlayır ki, burada danışacaqları dastan haqqında ipucu verilir. Və bu şeir bitdikdən sonra dastanı nəql etməyə başlayırlar. Nəql ardıcılığı da belə olur: giriş formalı, problem, vəda, mübarizə, dönüş, bitiş formalı. Formal adlandırılan ifadələrlə dastan boyu qarşılaşırıq. Məsələn, *"Xəbəri kimdən al? Koroğlunun atasının yanında gəzən qırx atlı*

nökərdən”, “*Əlqərəz*” kimi giriş formaları ilə yanaşı, “*Hər kəs Koroğlu kimi iş bitirib məqsədinə yetsin*” kimi bitiş formaları da mövcuddur [14, s.180]. Dastan danışarkən atalar sözlərindən istifadə yalnız türkmənlərdə deyil, digər türk boylarının dastançılarında da görülən xüsusiyyətlərdəndir. Bu cür sözlər danışılacaq hadisəni qısa və təsirli etmək baxımından işlədilir. Bu baxımdan formal ifadə termininə aid xüsusiyyətlərə sahibdirlər. Məsələn: “*Kitabi Dədə Qorqud*”dakı “*At ayağı küllü, ozan dili çevik olur*” formal ifadəsi əslində atalar sözüdür [8, s.81]. Bu sözlər qəhrəmanın düşməni ilə savaştığı hissələrdə daha çox nəzərə çarpır.

Türkmən dastançılığı da qədim və köklü ənənələr üzərində inkişaf tapmışdır. Tədqiqatçılar türkmən dastanlarını müxtəlif əsaslara dayanaraq təsnif etmişdilər.

Həmin təsnifatların bir neçəsinə nəzər yetirək:

1. R.Rəcəbov: 1.Qəhrəmanlıq dastanları – “Koroğlu”, “Yusif-Əhməd”, “Alı bəy-Balı bəy” və “Dövlətyar”; 2.Eşq – “Şahsənəm-Qərib”, “Hüyrlukga-Həmra”, “Sayatlı-Həmra”, “Zöhrə-Tahir” “Leyli və Məcnun”; 3.Qəhrəmanlıq və eşq – “Seyfəlmələk-Mədxalcamal”, “Gül Bülbül”, “Gül-Sənubər”. R.Rəcəbov eşq və qəhrəmanlığın birlikdə mövzu olaraq yer aldığı dastanlarda igidliyin sevgi və sevgili uğrunda edildiyini söyləyir [16, s.55-56,59].

2. S.Qarriyev: 1.Realist eşq dastanı – “Leyli-Məcnun”, “Zöhrə-Tahir”; 2.Fantastik eşq dastanı – “Seyfəlmələk-Mədxalcamal”, Gül-Sənubər”; 3.Qəhrəmanlıq – a) eşq və qəhrəmanlıq- Şabəndənin “Gül-Bülbül” dastanı; b) savaş dastanları “Yusif-Əhməd”, “Alı bəy-Balı bəy”, “Xocamverdi xan”; 4) Realist dastanlar – bu cür dastanlarda şairlərin həyatı və onların ətrafında cərəyan edən tarixi hadisələr işlənir. Bu tip dastanların böyük qismi XVIII-XIX əsrlərdə yaradılmışdır. a) tarixi qəhrəmanlıq – Məğrubinin “Dövlətyar”, Misgin Qılıncın “Batır Nəfəs”, Məhəmmədrəhim və Dovan kimi şairlərin dastanları; b) bioqrafik dastanlar – Seydidinin “Qoşa budağım”, Bəhrinin “Dərviş Bəhri”, Talibinin “Talibi və Sahibcamal”; c) eşq və sosial mövzulu dastanlar-Molla Murtun “Əmr Zərli” dastanı; 5) Dini dastanlar – a) Dini eşq dastanı – Əndəlibin “Yusif və Züleyxa”; b) Din və din uluları ilə bağlı dastanlar – “Baba Rövşən”, “Zeynal Ərəb”, “İbrahim Ethəm”; 6) Tərcümə dastanları – Əndəlibin farscadan tərcümə etdiyi “Mirzə Həmdəm” dastanı [15, s.38-54].

3. N.Yusifov və C. Yusifova: 1) Qəhrəmanlıq dastanları – “Koroğlu”, “Yusif-Əhməd”, “Dövlətyar”; 2) Eşq və lirik mövzulu dastanlar – “Leyli və Məcnun”, “Tahir və Zöhrə”, “Şahsənəm Qərib”; 3) Baxşılardan həyatından bəhs edən dastanlar – “Nəcəf oğlan”; 4) Fantastik dastanlar – “Gül Bülbül”, “Gül Sənubər”, “Seyfəlmələk-Mədxalcamal” [17, s.95]. Bu təsnifatda N.Yusifov və C. Yusifova “Koroğlu”nu da “dastan” termini altında dəyərləndirərək həmin dastanın yalnız “epos” deyil, “dastan” termini ilə də işlənilə biləcəyini təsdiqləyən tədqiqatçıların fikirlərinə qatılmış olduqlarını vurğulamaq istəmişlər.

4. Babış Mametyazov – 1) Qəhrəmanlıq dastanları – “Koroğlu”, “Yusif-Əhməd”, “Alı bəy-Balı bəy”, 2) Eşq dastanları – “Şahsənəm-Qərib”, “Nəcəf oğlan”, “Sayatlı-Həmra”; 3) Fantastik dastanlar – Şeydinin “Gül-Sənubər”i, Məğrubinin “Seyfəlmələk-Mədxalcamal”, Şabəndənin “Gül-Bülbül”, “Hüyrlukga-Həmra”, “Qasım oğlan” [9, s.38-43].

5. Cəmilə Qurbanova – 1) Realist; 2) Fantastik, 3) Qəhrəmanlıq; 4) Tarixi, 5) Dini, 6) Tərcümə dastanları [20, s.119].

6. Bayram Şamiradov – 1) Qəhrəmanlıq dastanları – “Koroğlu”, “Yusif-Əhməd”, “Alı bəy-Balı bəy”; 2) Tarixi qəhrəmanlıq dastanları – “Dövlətyar”, “Xocamverdi xan”, “Cəfənamə”; 3) Eşq dastanları – bu dastanlarda savaş yoxdur, bəzilərinin müəllifi olduğu halda, bəziləri anonimdir. “Şahsənəm-Qərib”, “Əsli-Kərəm”, “Sayatlı-Həmra”, “Hüyrlukga-Həmra”, “Leyli-Məcnun”, “Yusif-Züleyxa”; 4) Eşq-fantastik dastanları – “Məlikə-Dilaram”, “Gül-Senubər”, “Seyfəlmələk-Mədxalcamal”, “Gül-Bülbül” və s.; 5) Dini dastanlar – “Ray Çini”, “İmam Batır”, “Baba Rövsən”, “Zeynal Ərəb”; 6) Baxşılıqla bağlı dastanlar – “Nəcəf oğlan” [12, s.261-267].

7. A.B.Alptekin Türkiyədə türkmən dastanlarını tarixi dövrlərə görə təsnif etmişdir. 1) “Orta Dövr / Eposlar və anonim xalk dastanları dövrü” – “Koroğlu”, “Sayatlı-Həmra”, “Hüyrlukga-Həmra”, “Nəcəf oğlan”;

2) “Klassik dövr / Avtorlu dastanlar dövrü” – “Leyli-Məcnun”, “Yusif-Züleyxa” [5, s.425-429].

8. Halil İbrahim Şahin: 1) Qəhrəmanlıq dastanları – “Koroğlu”, “Yusif-Əhməd”, “Alı bəy-Balı bəy”, “Tulum xoca”, “Dövlətyar” kimi dastanlarda “qəhrəmanlıq və hərbi mücadilə” dastanının əsil mövzunu formalaşdırmışdır. Eşq və dini mövzular yer alsada, qəhrəmanlığın önünə keçə bilməmişdi; 2) Eşq dastanları – “Şahsənəm-Qərib”, “Sayatlı-Həmra”, “Hüyrlukga-Həmra”, “Əsli-Kərəm”, “Leyli-Məcnun”, “Yusif-Züleyxa”, “Zöhrə-Tahir”, “Gül-Bülbül”, “Gül Senubər”, “Nəcəf oğlan”, “Gövhər qız və Şirali bəy”; 3) Dini dastanlar olmaqla təsnif edib. Tədqiqatçı bildirir ki, islamiyyətin qəbulundan sonra İslamda qəhrəmanlıqları ilə ön plana çıkmış Hz.Əli və Hz.Həmzə kimi dini şəxslər haqqında yayılan hekayələr Türk coğrafiyasında sevilərək oxunan mətnlər olur. Həm yazılı həm də şifahi mənbələrdən alınan bu hekayələr “cəngnamə” adlı yeni növ meydana gətirmişdir. Din və qəhrəmanlıq mövzularının birlikdə yer aldığı cəngnamələr arasında Hz.Əli ilə bağlı olanlar daha çox diqqət çəkmişdir [11, s.68,77,80]. Həmzənamə, Danişməndnamə və Battal Gazi kimi hekayələrlə yanaşı Hz.Ebubəkir, Hz.Ömər və Hz.Osman kimi müsəlman qəhrəmanların hekayələri də xalq arasında böyük etibar qazanmışdır [6, s.639]. “Baba Rövsən”, “Zeynal Ərəb”, “Məhəmmədhenəfiyə” kimi dastanlar Hz.Əlinin çevrəsində formalaşmışdır.

Dastanların bir çoxunda fantastik, dini, mifik ünsürlər olduğundan türkmən dastanlarını daha şəxəli bölməyə ehtiyac yoxdur. Hər ünsürə görə təsnif etsək daha da geniş təsnifat alınar. Türkmən dastanlarını qəhrəmanlıq, eşq və baxşılıqla bağlı dastanlar kimi də qruplaşdırma bilirik.

Türkmənistan dastanlarında obrazların bölgüsü də maraqlı çəkən məqamlardandır. Həmin bölgüyə diqqət yetirək:

- 1) **Alp-Batır tipləri**-Koroğlu, Aytgəldi, Yusuf-Ahmet, Alı beg və Balı beg, Eyvaz (Övez), Ər Həsən, Nuralı, Dövlətyar bəy
- 2) **Qadın tiplərinin** özü də bir neçə yerə bölünür: a) Ana, sevgili, həyat yoldaşı; b) Mübariz qadınlar; c) Cadugər və falçı qadınlar;

- 3) **Düşmən tiplər:** a) Qızılbaşlar, Reyhan Ərəb və qardaşı Ərəb Reyhan, Bəzircan Osmanlı padişahı Hünkar, Xivə xanı və Balı bəy; b) Hiyləgər tiplər; c) Qılınc kəsməyən qeyri-adi tiplər; 4) Köməkçi obrazlar: köməkçi qadınlar, at, qılınc, quşlar, sehrlilə ayaqqabılar, çobanlar, Bəzircanlar.

Türkmən dastanlarında qoyulan motivlər:

1. **Sosial həyatla bağlı motivlər:** uşaqsızlıq, göbək kəsdiləri, ad vermə, yas, baxışlıq ənənəsi və baxışlar, toy. Toy motivi özü də müxtəlif bölgülərlə səciyəyənlir: doğum və ad qoyma ilə bağlı toy, evlilik toyu, mübarizədən qayıdış, söhbət, taxta çıxış toyu.
2. **Qeyri-adi hadisələrlə bağlı motivlər:** öldürüb diriltmə, yuxu, fal, qeyri-adi quşlar-Simurq, Bilbilgöy, Dövlət quşları; Qeyri-adi ünsürlər-qeyri-adi su, qeyri-adi torpaq; Qeyri-adi məkanlar-Kaf dağı, İrəm bağı; Qeyri-adi varlıqlar-əjdaha, div, Pəri, Bərzənni (Yamyam)
3. **Cadu və sehrlə bağlı motivlər:** cadu; sehrlilə saç, üzük, əsa, papaq, ayaqqabı, paltar, ağac, quşaq; şəkil dəyişdirmə;
4. **Dini motivlər:** Allah / Xuda / Haqq; Peyğəmbərlər; Mələklər-Əzrail, Cəbrayıl; Ərənlər / Pirlər-Baba Pir / övliya, Hz.Əli, Xızır, dua.
5. **Digər-başqa motivlər:** Ov və ovçuluq; Hiylə; Tələ qurmaq və dustaqlıq; Qılınc dəyişdirmək; İmtahan; Cəzalandırma və mükafatlandırma. Türkmən dastanları "Oğuz Kağan" dastanı, "Kitabı Dədə-Qorqud" dastanı və Firdovsinin "Şahnamə"sindən qaynaqlanmış, "Sindibadnamə", "Kəlilə və Dimnə", "Min bir gecə nağılları"ndan təsirlənmiş ərəb, fars, hind yazılı qaynaqlarından da faydalanmışdır [11, s.126]. Beləliklə, türkmən dastanlarının qaynaqlanmasını yerli və xarici qaynaqlar olaraq iki qrupa ayıra bilərik. "Koroğlu", "Yusif və Əhməd", "Dövlətyar", "Alı bəy-Balı bəy", "Tulum Hoca" yerli, "Rüstəm Zal", "Şabəhram", "Gül Sənubər", "Seyfəlmələk Mədhalcamal", "Gül Bilbil" adlı dastanlar isə xarici qaynaqlara söykənir.

Əsasən qəhrəmanlıq və eşq mövzuları ətrafında şəkilləndirilən türkmən dastanları ərəb, fars ədəbiyyatından və nağıllardan qaynaqlanmışdır. Nəzm və nəsrin növbələşməsi ilə qurulan dastanlar bu mənada Azərbaycan və Türkiyədəki hekayə və dastanlarla olduqca oxşardır [7, s.5]. Ancaq yalnız mənsur halda yazılan dastanlar da vardır. Koroğlunun qollarından olan "Əvəz və Qırat", "Əvəzin oğlu Nurəli", "Əhməd bəyin evlənməsi" qolları buna nümunədir [8, s.39]. Dəyişikliklərin danılmaz olduğu Türkmən dastanlarında nəsrə daha çox, nəzmdə isə daha az nəzərə çarpan bu dəyişiklikləri etmək də ustalıq, təcrübə və yaradıcılıq tələb edir [13, s.40].

Əsasən qəhrəmanlıq və eşq mövzuları ətrafında şəkilləndirilən türkmən dastanları ərəb, fars ədəbiyyatından və nağıllardan qaynaqlanmışdır. Nəzm və nəsrin növbələşməsi ilə qurulan dastanlar bu mənada Azərbaycan və Türkiyədəki hekayə və dastanlarla olduqca oxşardır [7, s.11-18].

Ədəbiyyat

1. Cəfərov N. Qədim Türk Ədəbiyyatı. Bakı, 2004, 322səh.
2. Nəbiyev A. Azərbaycan Xalq Ədəbiyyatı.I kitab, Bakı: "Çıraq". 2009, 640 səh.
3. Nəbiyev A. Azərbaycan Xalq Ədəbiyyatı. Bakı, 2002, 678 səh.

4. Təhmasib, M. H. Azərbaycan Xalq Dastanları (Orta Əsrlər) Bakı, 1972.
5. Alptekin Ali Berat. "Halk Hikâyeleri", Türk Dünyası Edebiyatı Tarihi, C 2, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2002, s.425-429.
6. Çetin İ. Baba Rövnşan Destanı Üzerine Bir İnceleme / I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı Bildiri Kitabı-II, Ankara, 2007, s.639
7. Ekici M. Destan araştırma ve incelemelerinde kullanılan bazı terimler hakkında II // Milli Folklor, 14(54), 2002, Yaz, s.11-18.
8. Ergin M. Dede Korkut Kitabı I. Giriş-Metin-Faksimile. Ankara Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994, s.81.
9. Mametyazov Babış. "Türkmen Halk Destanları", Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Dergisi, 20, Ağustos, 1998, s.38-43, s.39.
10. Sümer Faruk. Oğuzlar (Türkmenler) tarihleri-boy teşkilati destanları. Ankara, 1972.
11. Şahin H.İ. Türkmenistan sahesi destançılıq geleneği ve Türkmen destanları. Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk dili ve edebiyatı anabilim dalı, Balıkesir, 2009, s.68-80.
12. Şamuradov B. "Âşık ve Bahşı Geleneği Üzerine Mukayeseli Bir Araştırma", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000, s.261-267.
13. Aşırov N. Göroğlu. Aşgabat: Türkmen Devlet Neşriyatı, 1958, s.40.
14. Durdiyev K., Nepesov T. Yusup-Ahmet (Dessan), Aşgabat: Magarif, 1995 s.180.
15. Garrıyev S. Türkmen eposı, dessanları ve gündoqar halklarının epiki dörüdciligi. Aşgabat: İlim, 1982, s.38-54.
16. Rəcəbov R. Edebiyyat ılımda değışli terminlerin sözlüğü. Aşgabat: Türkmenistan neşriyatı. 1966, s.55-59.
17. Yusupov C. Türkmen dili ve edebiyatı. Aşgabat: Dessur, 1992, s. 95.
18. Жирмунски, В. М. Тюрский Героический Эпос, Москва, 1974.
19. Киселйов С.В. Древняя История Южной Сибири, Москва, 1951.
20. Kurbanova D. The Singing tradition of turkmen epic poetry // The oral epic: Performance and music, ed: Karl Reichl, Berlin: Verlag für, Wissenschaft und Bulding, s.119.

Summary

Problems of Classification, Type and Motive in the Turkmen Epos

This article is devoted to the research of oral Turkmen literature. The article touches on the types and motives of epics, as well as leads an excursion into the ancient Turkmen epistemology. Research relies on Turkish, Turkmen, Russian, and English literature. This indicates that the given problem is being studied in other countries as well.

Резюме

Проблемы классификации, типа и мотива в туркменском эпосе

Данная статья посвящена изучению устной литературы в туркменской письменности. В статье затронуты типы и мотивы эпосов, а также проведен экскурс в древнюю туркменскую эпистемологию. Исследования, проводимые в данной статье опирались на турецкую, туркменскую, русскую и английскую литературу. Это также указывает на то, что данная проблема изучается и в других странах.

Rəyçi: fil.f.d. V.Fətullayeva